

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
29 Maiu st. v.
10 Iunie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 22.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 tl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Decepțiune.

Sărman poet! Adesea, pe-aripi de fantăsie,
Séu legănat de visuri, in ceruri te-ai urcat,
Și 'n limba ângerescă, bogată de-armonie,
Ai scris, zimbînd prin lacrimi, tot doru-ți infocat.

Sărman poet! Tu care visai numai iubire,
Sperând că vei găsi-o vre-odată pe pămînt;
Sărman poet! O noapte de dulce rătăcire,
Ți-a îngropat speranța și visul ca 'n mormînt.

In zarea de lumină ce se 'ntindea in casă,
Pe-un pat fără perdele, pe-un pat ca ori ce pat,
Culcată, visătoare și dulce și frumoasă,
O tinără femeie, zimbîndu-ți te-a chemat.

Te-ai dus! cu pieptu-'n flăcări, creștînd că 'n fine pôte
Ai dat peste-un tesaur. Dar, vai! amar venin!
Femeia tot femeie! femeie cum sînt tôte,
Cu sórele pe buze, cu ghiața rece 'n sin.

Ajunse sê fii sincer sê nu te mai iubescă,
Ajunse sê-ți pleci fruntea, de gînduri transportat:
Sê 'ncépă de odată amar sê se căescă,
Că 'n ôre de beție, ți-a dat un sărutat.

Sărman poet, ia-ți harpa și plécă mai departe,
Amorul pentru tine nu este pe pămînt;
El e in minte numai, in versuri, intr'o carte,
In lungi poeme scrise și aruncate 'n vînt.

Sărman poet! mai du-te, mai dă-i o sărutare,
Dar nu-i vorbi de ceruri, de stele séu de flori;
Mai du-te... și in urmă cu scumpa-ți cugetare
Adormi și sbóră 'n visuri mai sus de-ai lunei nori!

Carol Scrob.

Amintiri din vremuri.

(Pagine din viața lui Depărățeanu.)

(Urmare.)

El o priviă incremenit. Hotăritor lucru, ea, trăind
cu un om politic, mulțumită pasiunii ce puu femeile in
totul, devenise un adevărat leader, apărător al tuturor
ideilor de reformă.

— Ve mărturisesc că ați fi in cameră mult mai la
locul dvóstră de cât mine. Eu nu aduc de cât multă
bună-voință și entusiasm. Dvóstră vîd că aveți un plan
regulat de mersul treburilor și e de creștînd că ați lucra
cu mai multă siguranță.

Din cauza pré multei vorbiri ea ostenise și o ro-
șetă vie i se urcase in obraz, martuară a viociunii cu
care simția tôte lucrurile.

El se sculă și se plimbă prin casă, pe când ea
âncă vorbiă. Deasupra unei console eră un portret ma-
re, incadrat in rame de aur, care o infățișia pe ea, in
haine de mirésă, naltă, sveltă și suridătore, cum eră in
diua cununiei. Depărățean privi lung acest portret, fără
a-i mai responde.

— Negreșit, — adaugă ea, — negreșit veți avé
de indurat multe decepțiuni, veți intimpină multe îndê-
rîtnicii, veți da nașcere la multe animosități; dar aces-
tea sê nu ve atingă cătu-și de puțin. Ați asistat de
sigur la vre-o ședință din marile parlamente europene
și ați avut privilegiul sê cunoșceți ce insemnăză lupta de
partide. De când v'ați reintors in țeră?

— Da, dómnă, — respunse el distrat și privind
âncă portretul.

Ea se sculă și se plimbă incet prin casă, conti-
nuând a vorbi din când in când. Depărățean se întorse
și se uită la dînsa, spre a observă deosebirea ce eră
intre cadrul și femeie. Ea surprinse acea privire adâncă
și caldă, care veniă din ochii lui ca o rază de sóre din
sóre, și o mână nevățută, puternică, o ducea spre el,
cum duce uraganul o pasăre spre mare. Nebună, tre-
murătoare, se apropiă de dînsul și își lipi capul de umê-
rul lui, privind împreună portretul.

— Sînt eu... Me mai cunosci? — i dișe cu vo-
cea stînsă, — am îmbêtrănit mult... Și se lipiă de
brațul lui cu respirarea greóie, cu sinul bătînd de pu-
terea sângelui, care i alergă prin vine, viu, ardător, ti-
nêr. Sînt tot eu Alecsandre...

Pentru Depărățean, o noapte cerescă se coborise
din vîzduhul cald și i acoperise ochii și sufletul. Intin-
se o mână sê-i cuprindă talia. De odată un plâns in-
trerupt, lung, suspinător, plânsul inimei ei, se audi, ér
ea smuncîndu-se din brațele lui fugi intr'o odaie ve-
cină. Eră datoría, care, un moment copleșită de pute-
rea simțurilor, de imensitatea iubirii, i se redesteptase
in suflet, ca un judecător nemilos.

Depărățean remase inmărmurit, cu capul pe mână,
nesciutor de ce mai eră, de ce mai trebuia sê facă, de
ce devenise ea. După câteva minute își luă pëlêria și
eși. In scară intâlni o femeie de serviciu pe care-o tri-
mese, spunîndu-i că stăpâna sa eră bolnavă și rugînd'o
totodată sê vie sê-l vestescă decă mergea mai bine.

Femeia, peste câteva momente, se cobori spunând că nu-i nici un pericol. Eră un leșin fără urmări, după cum adesea i se întâmplă stăpânei sale. Depărătean plecă.

„Diua următoare nu fu de cât o continuare a celeilalte și celor trecute: o di fără lumină, fără sóre, fără vieță; o di mórtă. Cătră séră o slugă intră și-i aduse o scrisóre. El o deschise cu nerăbdare. Êtă ce cuprindea ea:

„Îți scriu aceste rënduri, pentru că simt in mine o dorință nebună a te mai vedé, de a-ți vorbi, de a-ți spune o gróză de cugete și de simțeminte cari-mi umplu capul și înima, cum umple un cataclism cerese albia unui riu liniscit.

„Sânt in lume fel de fel de caractere; sânt fel de fel inimi, și in inimi sânt fel de fel de porniri. Pe tóte acestea este un Rege nevédut, locuitor al vèzduhului, care le unesce, le țese, le alcătuesce astfel, in cât unele ies mai bine, altele mai réu, altele réu de tot Regele se chiamă *hazardul*. Nu đic i tēmplarea, fiind că ea nu esplică destul de bine aceea ce voiu sē înțeleg.

„Dacă am trăi intr'o republică, in care vieța acestui stăpânitor sē nu fie cunoscută, când am inchide ochii și am intinde mânilor in aerul liber, căutându-ne spriginul vieții, tu ai fi aprópe de mine spre a-mi responde; eu aș fi lângă tine spre a me face, pentru totdeuna, sclava ta. Dar, *hazardul* trăiesce.

„Te-am cunoscut Alecsandre de patru ani. Te-am iubit așa de mult, in cât patru ani mi se pare puțin spre a cuprinde acēsta imensitate. Te-am iubit dar, dintr'o altă lume, unde de sigur am trăit.

„Am avut insē prejudiții ca toți ómenii din secolul meu, și puțină cochetărie ca tóte femeile din dílele mele. Erău minute in vremile trecute, in cari, ca și astăzi, simțiam o putere dumnezeiescă care me ridică de pe pământ, și, intr'un vènt de uragan, me apropiă de tine. Insē totdeuna egoismul cel laș nu me lăsă sē-ți vorbesc. Dacă atunci te-ai fi întors tu și ai fi đis cel d'ântéiu o vorbă, aș fi plecat cu tine in lumea mare, fără grige de viitor, fără temere de gura lumii. Vai! . . . gura lumii! Și óre astăzi n'o cunosc? n'o sciu cât cântăresce? n'o sciu cât i se cuvine?

„După ce ai plecat și eu m'am măritat, a trecut o bucată de vreme in care mi se părea că traiul meu e o frumoasă piesă de teatru in care se đic bucăți patriotice și incântătoare, dar care va încetă îndată ce se va lăsă perdéua. Simțiam de atunci, că fondul vieții cele adevérate nu eră partea pe care me invétă bărbatul meu s'o cunosc, ci alta, alta cu totul. Prin acēsta nu voiu sē vorbesc réu de dēnsul; fie-care înțelege vieța după cum o trăiesce și o simte după cum o înțelege. Eu am înțeles'o altfel și o simt altfel.

„Am voit adesea ori sē-ți scriu, dar temerea că póte sē nu te găsescă scrisórea mea m'a oprit. Nici odată n'am cređut că m'ai uitat. Sciam că me iubesci, fiind că simțiam cât de mult te iubesc eu însu-mi.

„Astăzi insē, când te-am revédut, când am trăit in trei ani trei vécuri de amărăciune și de urit, când am înțeles că surisul blând al vieții nóstre este iubirea; când temerea de gura lumii nu me mai atinge intr'un nimic; astăzi, îți scriu ca sē-ți spui că te iubesc ca pe sufletul meu.

„Am avut, Alecsandre, nenorocul de a ne cunósce fără sē ne cunóschem. *Hazardul* ne-a luat pe fie-care de mână și ne-a purtat prin lumea pe care ne-o pregătise și pentru care ne păstră; tu pentru Cameră și eu pentru salóne și sərbători. Insē nici unul nici altul nu eram născuți cu acēsta menire. Amēndoi eram poeți: tu îți iubiai musa; eu te iubiam pe tine. Acum tu umbli după sgomot; eu după mormēt.

„Astăzi am sē-ți cer încă un serviciu. Simt că decă te-aș vedé érăși; decă mi-ai spune o singură vorbă; decă m'ai privi încă, cum m'ai privit ieri, tótă mintea mea ar perı și aș cadé ca o ființă desprețuită, ca cea din urmă femeie. Nu am astăzi nici o remușcare pentru faptul brut al căderii. Dar, din tótă ființa mea, cât a suferit, cât a dorit, cât a așteptat, mi-a remas curată iubirea, și ar perı farmecul acestei suferinți delicióse, decă nu aș puté sē rămăiu ceea ce am fost.

„Voiu face ca sēptēmăna viitoare sē plecăm in Italia. Nu-ți spui sē cauți a me uită; dar caută a nu me întâlni“.

Maria Horea.

VII.

De sigur e urit a istorisi povesti triste și mai ales amoruri triste și nefericite. Dar bănuesc că din trei părți ale omenirii, două părți și trei sferturi sânt cei nenorociți, ér restul fericirii séu nesimțitorii. Și, fiind că am intențiune sē public acēsta simplă istorisire, caut, pe lângă adevéru care a esistat, sē spui lucruri cari sē intre in domeniul intelectual și sensibil al celor două părți și trei sferturi. Datoria mea de observator și de critic mi-o indeplinesc pe cât pot. Ceea ce insē imi place cu deosebire in prosă este tabloul. A desenă cu frase și a colorá cu vorbe aceea ce este dat carbunelui și colorilor, e tot ce póte surprinde și aprinde mai mult inchipuirea.

In cât despre năravurile timpului, sânt de părearea lui Octave Feuillet: unui Romancier nu i este îngăduit sē ridă de timpurile sale; i este insē permis sē le arate astfel cum sânt, in tótă goliciumea și cu tóte in familiile lor, séu nu-i mai este permis nimic.

Domnul director al ministerului trebilor din afară se găsiá atunci aruncat in valurile unei politice de reorganizare inlăuntru țării și de innăltare in afară. E, innotă cum putea. Când mergea la palat, când la Consiliul de ministrii, când la Cameră, când ér la palat și ér la Consiliu; in sfărșit vecinic se găsiá pe drumuri.

Tache Horea eră un om cum sânt ađi mulți la noi: cu o infățișare plăcută, nu prost de loc, ba póte chiar deștept, dar de o deșteptăciune sucită. Dacă i-ai fi pus o întrebare ca acēsta: Ia spune-mi, domnule, cum ar fi mai bine sē đici ca sē fii înțeles: o republică séménă cu un stup de miere in care fie-care albină lucréză de-o potrivă cu celelalte și in care trantorii sânt omoriți? séu, un stup de miere se aseménă cu o republică in care fie-care cetățean lucréză egal cu ceialalti, ér leneșii și parasiții cari trăiesc din spinarea altora, ar trebui uciși? Ți-ar fi respuns că stupul se aseménă cu republica séu că e tot una. Avea o spoielă de instructie cum au mulți ómeni in Statul nostru. Sciu se prin grația sa esterióră sē fure protecția Dómnei Cuza, protecția uneia din cele mai deosebite femei și Dómne ce a avut vr'o dată o țeră, și acēsta protecție o esplicită s'olță dibăcie. Când eră intr'un salon, aducea înimat de cât vorba de Dómna țării, de distincțiunile ce i le acordá, despre innalta sa afecțiune pentru ei și familia lui. Acēsta, decă îl innăltă in ochii strevilor cari il inconjurau, in ochii femeii sale il micșorá mult, și cu atât mai mult cu cât ea eră atinsă de acēsta pretențiune absurdă de a se cocoță tot mai sus, tot mai sus, mai sus chiar de cât nivelul inteligenții și al puterilor sale. In adevér, decă ar înțelege bărbatul, că cel mai consciincios și mai aspru judecător, pentru faptele sale, este femeia; că nimeni nu póte mai bine de cât dēnsa sē-l cântărescă; că nimeni nu e mai aprópe de el ca sē-i vedă oglinda sufletului; că femeia stabilește o vecinică comparație intre omul de

cămin și omul de reuniri publice; că nu se cuvine să renegi între streini aceea ce ai învățat-o în public; — decă ar ști toate acestea bărbații, de sigur ar cinsti pe femeii mai mult de cât le cinstesc astăzi, și s'ar învăța să le aibă ca pe niște oglinzi, în cari faptele lor s'ar reflectă, frumoase său urite, după cum oglinda este mai curată său mai întunecată.

Mariea Horea își judecă bărbatul cu drépta și matura sa cugetare, și cu cât mai mult îl înțelegea, cu atât mai puțin îl considera. Cât despre dēnsa... el se insurase spre a avé un salon. La vieța femeii sale nu da multă băgare de sēmă, pentru cuvēntul că eră convins că el, el, Tache Horea, nu putea fi înșelat. Adevērul e însă că ea, ea, Maria Horea, l'ar fi desprețuit și mai mult când l'ar fi știut încornorat; de aceea nici nu cugetă la mijlocele de a-l înșelă.

După cum făgăduise lui Depărățean, după o săptămână plecă cu tatăl seu în Italia.

Înainte de a plecă, trecu prin Slăvesci, și ca și altă-dată, veni la pădurea în care își trecuse o parte din tinerețea sa. Pe crēngile copacilor eră ghiată; în locul ierbii, naltă și mătăsosă, eră zăpadă.

— E ernală în natură ca și în suflete... O dōmne... decă am a mai trăi de ce ani, ia mi-i pe toți pentru o zi de vēră... După aceea plānse.

A doua zi trecu pe la moșia Depărăților să vedă pe boer Sandu. Apartamentele poetului erau închise. În lipsa lui nimeni nu intră de cât la rari intervale spre a deschide ferestrele și a îngriji florile. Mariea ceru să i se deschidă. Ea își petrecu o zi întregă printre cărțile, hronzurile, cadrele și notele poetului. Eră atât de fericită de a se găsi în aceea atmosferă de vieță intimă, lângă patul, lângă florile, lângă pianul, lângă caetele lui: în cât ar fi dorit să nu se mai dispartă nici odată de ele. Pe o mēsă lungă de stejar sculptat, erau grămădite fel de fel de cărți, fel de fel de broșure, unele deschise, altele strinse în bānși, altele rupte; caete cu tot felul de începuturi, visuri de abia urzite; albumuri cu desaturi; foi sburătoare; scrisori începute și o mulțime de alte lucruri cari încungiuă vieța de toate zilele a unui om de gust.

Într'un volum care se află pe mēsă, deschis, Faust, tradus în franțuzesce, ea scrisese:

„Ați, în 22 decembre, 1864, la moșia Depărăți.

„Pentru stăpānul acestor lucruri și iubitul meu Ales. Depărățean.

„Când vei citi aceste cuvinte, eu voi fi departe. Dar de departe ca și de aproape sūnt a ta, cu cuget, corp și suflet. Vino în Sicilia. Me vei găsi la Palermo“.

Mariea Horea.

(Încheierea va urmā.)

Duiliu Zamfirescu.

Mierloiul și Scatiul.

Un cismar odată, mergēnd să se rađă la un bărbier, remase cu gura căscată și uimit de plăcere, auzind o mulțime de păserele ce cântau de te credeai în raiu. Din fie-care colivie, și eră cam încărcată prāvālia bărbierului de colivii cu păserele, din fie-care colivie, dișei, eșia câte o cântare pāsērēscă, ce nu se asemēnă una cu alta. Bagsēmă că erau mai multe feluri de pāserele.

— De ce numai bărbierul să trăiescă ca în raiu? — își dișe cismarul; — capitalul meu este de de ce, de douē-deci de ori mai mare, de cât al unui bărbier, sūnt mai avut de cât dēnsul, și aș putē mai lesne să mă proslăvesc în asemenea frumuseți gădelătoare urechilor.

Și chiar de a doua zi se duse în tērg și-și cumpēră de ocamdată un mierloiul și un scatiu.

Pentru fie-care din aceste pāserele cumpēră și câte o colivie. A mierloiului mai mare; eră a scatiului mai mică. Amēndouē aceste colivii fură puse în câte un cuiu, și împodobiau prāvālia jupānului cismar.

Se bucură cât un lucru mare acesta când vedu că prāvālia lui se află acum în desfētare. De unde până aci eră numai muțenie într'ēnsa, acum viersul scatiului, care pārea că vrē să spargă ferestrele ca să se audă cine scie până unde, resună dulce de mângāia inimile tuturor. Mierloiul, flueră și dēnsul de-l asurđiea.

Femeia și copilașii cismarului se adunau împrejurul bedrēgului, unde lucră meșterul cu călfle și cu ucenicii, de ascultau la frumusețile cu care le veselīa auđul scatiul lor. Veđi că eră prin maiu. Și ar fi voit cu dinadinsul să tacă cu totul mierloiul, care nu-i mai scotea din fluerături, numai și numai să asculte la scatiu.

Mierloiul mai avea un obicei. Lui pare că-i spu-neă cineva la ureche, că cismarul cu ai sei se adună ca să-i asculte. Astfel fiind, tocmai când erau cu toții strinși și nici nu suflau de plăcere ascultānd, tocmai atunci și el, adecă mierloiul, după ce le trāgea și dēnsul câteva fluerături d'alea de să le spargă urechile, încât ómenii ar fi dat multul cu mult să nu le mai fi auđit, apoi apucă cu ciocul seu sghebulețul în care i se da de māncare, și-l scuturā vērtos.

Acum altă nevoie. Sgomotul ce făcea mierloiul trāgēnd sghebulețul prin colovie, odorogind, de colo până dincolo, supēră pe stāpānul cismar până într'atāt, încât punea numai de cât pe câte vr'un ucenic să-i caute sghebulețul și să-i pue de māncare, decă nu avea.

Atunci decă își aduceau aminte și de scatiu că pōte să-i fie sghebulețul gol, i-l umplea și pe al lui. Veđi că scatiul, biet, scia numai să cânte, și adesea, din pricina asta, intindea urechile de fōme.

Ați așā, māne așā, până ce într'o zi gāsiră pe bietul scatiu mort de fōme, pentru că toți cu totul uitaseră să-i dea de māncare.

Nu e vorbă. De iubit, toți iubiă pe scatiu; dară nimeni nu se gândiă a-i da de māncare. Toți îl ascultau cu drag; dară de māncat și de bēut i da numai când mierloiul făcea sgmot și nu puteau ascultā ciritirile cele drāgālașe ale scatiului.

În ziua trecutā ucenicii cismarului dāduse de māncare numai mierloiului, de tēmă să nu-i certe stāpānul, când va auđi odorogiturile ce va face mierloiul scuturāndu-și sghebulețul prin colivie, gol de māncare.

Când vedură că a murit scatiul, căutară să se incredințeze din ce pricină a murit. Și ce mi-ți aflarā? Că de douē său de trei zile nimeni nu-i cercetase sghebulețul cu māncare, nici borcāvelul cu apă. Dară în aceste zile toate urechile se desfētaseră de cântecelele cele frumoșe ale scatiului.

Cātară și la mierloiul; dară el n'avea lipsă de nimic.

Ei, apoi nu e sfāntă dișătura romānului care glā-suesce: „obraznicul, mānāncă praznicui“?

Ba, așā

Dară în lumea nōstră cēsta bālțatā credeți a fi mai altfel? Fugiți d'acolo, nu mai visați!

În ziua de ați, ca să trăiesci în lume, trebuie să fii indrāsneț. Ba mai mult: trebuie să fii cutezător. Și mai mult: trebuie să fii botos. Ba încă și mai mult: trebuie să fii obraznic. Căci de vei fi smerit, ori sficios, ori cu bună cuviință, apoi, pāșesci ca scatiul.

(După Fabulele lui Florian.)

Alimentele omului.*

B.

Nutrimental vegetabil.

Intre nutrimentele de ordinea acesta se numără toate plantele, care servesc omului spre nutrire, cu deosebire însă cerealele și leguminosele, tea, cafea și cartofii, cari analog celor animali conțin albuminate, posed cantități mari de amyl, grăsime, (oleuri) zachar și pot servi de surogate ale substanțelor pierdute din corpul omenesc,

II.

Cerealele.

Cerealele sunt cunoscute in popor sub numirea de bucate. Cultivarea lor e legată strins de cultura omeniei. Până când oamenii erau vânători și se nutreau cu arcul, până atunci ei credeau pe toți aceia, cari intrau in revirul lor, drept nesce inimi dechierați; omului i plăcea a trăi singur, ingrija numai de sine și de ai sei; societatea omenescă i era necunoscută. Numai cultura cerealelor a adunat oamenii unul la altul, i-au silit să trăiască in societate și să fundeze comunități. Puterea acestui adevăr se poate înțelege mai bine din cuvintele vătavului american rostite către sateliții sei atunci, când le recomandă părăsirea vieții nomadice și îmbrătoșarea călduroasă a agriculturii. Crèvecour ni le relatează in următorul mod :

„Nu vedeți voi, că cei albi trăiesc din grăunțe, ăra nu din carne? Că carnea pretinde pentru dezvoltarea ei mai bine de 30 de luni și de multe-ori nici nu o căpătăm. Că fie-care din acele grăunțe miraculoase aruncate in pământ li se respălătesc insulit. Că carnea, cu care ne nutrim posedă patru picioare, pentru de a pute fugi de noi, ăr noi avem numai două, voinde a o prinde. Că grăunțele acolo rămân și cresc, unde le sēmēnă oamenii cei albi? Că erna e pentru ei timp de odihnă, pentru noi însă timpul de vânătorii obositoare? Pentru aceea produc ei atâți copii și trăiesc mai mult decât noi. Eu profetez dară fie-cărui, ce doarece să me asculte, că mai înainte de a se prăpădi de bătrânețe cedri satului nostru, și mai înainte de a încetă paltinii vanei de a ne mai oferi zachar, va stărpi poporul cel mic de sēmēnători de grăunțe, pe poporul carnivor, decât acești vânători nu se vor decide pentru sēmēnat*.

Nu numai că poporele s'au nisuit de a sēmēnă cerealele, dar e e și-au dat totdeuna silința de a avé și un seceriș bun; ele au cultivat cu multă grige spicele cerealelor. Prin acesta arta agronomiei a luat dimensiunile cele mai considerabile, conduse fiind cu mare succes și prin ajutorul sciinței, care totdeuna s'a încercat de a află cauza binelui și a rēului in producerea lor.

Scopul agriculturii la cultura cerealelor este înmulțirea albuminatelor in grăunțe. Din ce e mai mare cantitatea de nitrogen, ce se predă agrului in forma de amoniac prin gunoiu, din ce și producțiunea albuminatului de grău va fi mai mare.

Pe lângă gunoiu mai vine și căldura in considerare, ea singură contribuie, că planta se compune din elemente așa de simple, precum e apa, amoniacul, acidul carbonic, corpuri de cea mai înaltă compozițiune.

In plantele, ce ne servesc de nutriment, precum sunt cerealele, albuminul și amylul, sunt acele substanțe, care pretind o privire mai de aproape. Cuan-

tatea acestora variază in grad mare la diversele specii. Grăul e mai avut in albumin și mai sērac de amyl; pe când in urez și oves amylul e reprezentat in grad mare, albuminul de abia vine in considerare. Cuanțitatea amylului in urez atât este de mare și producțiunea lui atât este de abundantă, încât el a cauzat in India și in acele regiuni, care sunt lēgănul seu, grămădirea unui numer mare de oameni pe o suprafață relativ mică. El este tare productiv și pretinde lucru puțin. Totuși Indianii aceia sunt tare slăbiți, căci nutrindu-se numai cu urez, ducēnd de altmintea o vieță prē comodă, nu introduc in corpul lor pe toate acele substanțe, care pretind a fi reprezentate pentru susținerea ecuilibrului corpului. Ei de aceea nici nu pot resistă emigrației și colonisării Englesilor, ce ocupă locurile atât de fructifere, scoțēndu-i pe ei din vetrele străvechi seu făcēndu-i sclavi.

In părțile esterne ale grăunțelor de grău se află mai mult albumin și grăsime, decât in cele interne, de aceea pânea mai tērițosă e mai nutritore, decât cea prē bine cernută. Durere însă! Tērițele conțin o mulțime de celulosa, aceea materie, care le face atât de grele, ba periculoase pentru stomac.

Cuanțitatea cea mai mică de materii nutritore conține ovesul și hirișca; ambele cresc și in părțile nordice, unde alte cereale nu se mai pot produce; la noi le vedem crescēnd pe deluri și in locurile cele mai sterile, semn destul de vederat, că misiunea lor nu e de a formă substanțe atât de fine și de delicate.

Cucuruzul, aceea bucată, care in părțile locuite de Români și la poporele italiene află adoratorii cei mai credincioși, are ănsușiri prē avantajioase pentru omenime, căci conține cantități considerabile de grăsime, 5—10%, un numer, care nu se poate desconsideră, mai cu deosebire sub impregiurări de acelea, unde un popor e avisat la producțiunea lui singură ca nutriment. Tocmai ea și grăul tăciunos, așa și el se bolnăvesce și produce in acei ce-l consumă, bole forte insemnate, cunoscute la italieni sub numirea „malo del rosso podagra*.

Dacă tragem o paralelă intre diversele specii de cereale, aflăm, că ele conțin in substanța lor uscată următoarele cantități procentuali de albumin și amyl:

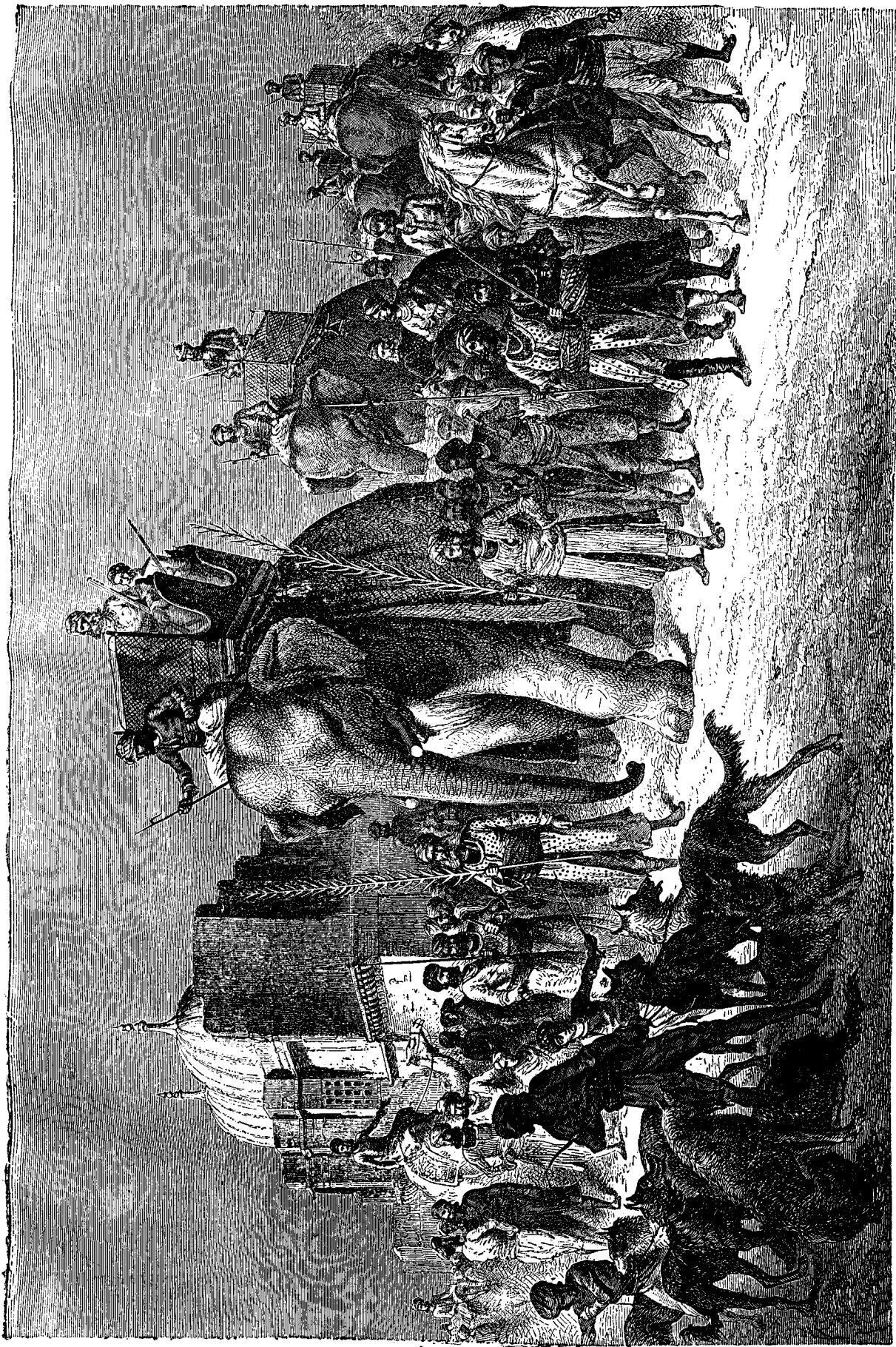
	Albumin	Amyl
grăul	16.52%	56.25%
secara	11.92	60.91
orzul	17.70	38.31
cucuruzul	13.65	77.74
urezul	7.40	86.21
hirișca	6.88—10.5	65.05

Celelalte părți sunt: puțină grăsime, celulosa, sări minerali. Din tabela acesta, precum și din datele premergătoare despre grăsime, prē ușor putem vedé, că ce nutriment important este cucuruzul; il vedem inzeștrăat cu toate materiile, care se recer pentru nutrire corpului animal. Din cucuruz se cōce mălaiu și se ferbe mămaliga, polenta, la a căror procedură presupusă de cunoscută nu voiu a mai perde cuvinte.

Mai mult voiu a vorbi despre cōcerea pânei, a acelei proceduri importante, care se bazează pe principiul străformării chemice și fizicali a făinei, prin care ea se poate prelucră in canalul digestiunii cu succesul cel mai eminent.

Procesele la facerea seu cōcerea pânei, sunt următoarele: Amylul, pe carele il aflăm noi reprezentat in cantități mari in toate cerealele noastre, așa cum e el dela natură, nu se poate mistui in organismul nostru; deorece e insolubil. Trebuie dară prin ăre-care artă introdus mai ăntăiu intr'o formă solubilă. Sciința ne învătă, că decât umedim noi amylul și-l espunem la o

* Continuare din nr. 11.

Plecare la vênătore de figri.

temperatură mai înaltă, îl silim să-și schimbe natura; în stadiul prim el devine: amyl solubil, în al doilea: gumi și în al treilea: zachar, toate substanțe de aceea cari se apropie tot mai tare de cea țintă unde trebuie să vină nutrimentul animal pentru a pute fi introdus în sânge. Această țintă ultimă o putem ajunge, exprimat în puține cuvinte, prin coccerea pâinei. Tot spre scopul de sus mai aflăm petrecându-se în făină (aluat) de pâne și un alt proces: fermentațiunea. Acest proces se introduce în aluat prin un alt aluat dospit său prin drojdiuțe; el se chiamă dospirea aluatului. Această dospire se bazează pe facultatea albuminului de a atrage oxigen, cu carele impreunându-se, intră în procesul discompunerii. În acest proces joacă rol și zacharul făinei. Zacharul se discompune în alcool, carele evaporază din aluat și în acid carbonic, carele rămânând în pâne, devine cauza creșterii ei. Găurile cele multe în pâne nu sânt alt-ceva, decât atâtea cuiburi de acid carbonic. O altă parte din zachar se introduce în acid lactic, cauza, că aluatul capătă acrimia. Pentru de a obține acest proces îndelungat, trebuie să mai adaugem în aluat apă și sare. Acrimia pâinei depinde și dela substanța, prin care introducem dospirea.

Făina, dospela (aluatul), apa și sarea sânt acei factori, cari contribuie la coccerea de pâne. Acesta este procesul chiemic, se vedem dar, care este și procesul fizical?

Formarea aluatului se obține prin calitatea făinei de a absorbe din apă, ce i-se adaugă, cantități enorme și de a o ține atât de bine legată de sine, de abia a $\frac{1}{4}$ parte din cantitatea absorbită să poată evaporă în caldura cea înaltă a cuptoriului de pâne. Mai departe vedem albuminul imflându-se, fără de a-și pierde elasticitatea, din contra vedem aluatul înzestrat cu o putere expansivă extraordinară, prin care este în stare să rețină gazurile, ce se formază. Lângă aceea apă mai adaugem și dospela, pe care amestecată și acoperită bine cu ceva făină, o lăsăm să desvôle puterea sa și aici. Mai târziu alăturăm făină și apă atâta, cât ne trebuie pentru pâne, căutând de a-i câștiga prin frământare aceea consistență, care după esperință se preține în pâne. Acest aluat ăra-l lăsăm să se mai stee atâta, până ce dospitul s'a introdus în părțile cele mai mici ale lui. Aluatul întreg în fine se imflă și e apt pentru coccere. Scopul coccerii e evaporarea apei superflue, străformarea amylului, causarea unei coce, ce resistă influințelor atmosferice și acuirarea unui gust deosebit plăcut.

Din ce stă pânea mai mult espusă influințelor căldurei mari, din ce se formază și zachar mai mult în ea. În pânea noastră numai cocea a suferit modificare în gumi, mediul de abia a devenit amyl solubil. Cocea prin urmare e și mai mistuitoare. Cine n'a înțeles de pânile cele mari, ce se coc în giurul Clușului și sânt înzestrate cu o dulcetta deosebită. Causa dulcetei cu deosebire în apropierea cocei e, că pânile acelea din cauza mărimii lor au să stee mai mult timp espuse căldurei, prin urmare amylului i se oferă destul timp de a se preface în zachar.

O fatalitate mare intervine la coccerea pâinei în modul de sus prin aceea, că o mulțime de albumin, ce se discompune cu ocaziunea fermentării, se perde. Chemia și-a dat și-și da cea mai mare silință, de a pute câștiga o pâne bine crescută, însă fără daună de albumin. Așa s'a adaugat aluatului în loc de sare, natron-carbonic (sodă) și acid hydrochloric, din care prin proces chemice se formază chlornatrin și acid carbonic. Cu toate că pânea această conține toate substanțele recerute, ea are un gust rău și este insipidă.

Mai există și alte metode, pe care însă nu voim a le descrie mai larg.

Pânea de grâu este albă, pe când cea de seară e mai neagră și totuși dominază peste tot locul idea, că pânea neagră ar fi cea mai nutritoare, va să dică, seara mai bună decât grăul. Pânea de seară nici nu crește așa tare, ca cea de grâu, deoarece e mai sêracă în albumin, decât cealaltă.

Că pânea veche e cu mult mai uscată, decât cea prospetă, e ceva paradox, ce nu înțelegem, deoarece pânea această, încălțită, din nou se moie. Din cauza pierderii de apă, de sigur, că nu devine uscătura această a pânei, deoarece tocmai espunându-se din nou la căldură, perde și mai multă apă; ea însă din contra se moie. Aici domnesce între recelă și căldură — un proces chemice, pe carele nu-l cunoșce nime.

Dacă facem o paralelă între carne și pâne, aflăm, că pânea nici nu e așa mistuitoare, nici nu conține atât albumin, ca și carnea. Albuminul cerealelor nici nu e așa de solubil în suc stomacului, ca fibrele carnei; dară nici alte însușiri ale albuminului din pâne nu se apropie de cel din sânge. Grăsimea stă cam într'o porție cu cea din carne. În corp am vățut, că se poate formă grăsimea și din amylul cerealelor.

Făina cerealelor dă mai departe materialul la o mulțime de feluri de prăjituri, cari nu sânt alt-ceva, decât diverse combinațiuni ale ei cu unt, lapte, oue, fructe etc., prin cari crește valoarea puterii nutrimentului; totuși auzim că prăjiturile nu sânt mistuitoare și strică stomacul. De unde provine dar acest adevăr? Dacă în fabricarea prăjiturilor noastre am introduce toate speciile de substanțe nutritoare, numai grăsimea nu, ar fi bine și noi am dispune de un surogat, carele ar posedea toate calitățile unui nutriment ușor. Causa discreditării prăjiturilor însă e grăsimea, care li se adaugă în cantitățile cele mai mari, afară de aceea greutatea mistuirii i-și mai trage originea și din substanțe alăturate. Grăsimea prin încălțire se aduce tot mai aproape de propria discompunere, ceea ce o face foarte grea așșderea nici sucurile stomacului nu ajung și nu resbesc la mistuirea de cantități mari de grăsime.

Tortatele, prăjiturile de ciocolată, pancovele sânt cu mult mai grele decât prăjiturile de pome, și decât toate acelea, unde lipsesc amygdalele și acele substanțe, ce conțin grăsime multă.

Dacă căutăm efectul cerealelor și cu privire la influința lor în medicină, aflăm, că ele se pot întrebuința ca medicamente acolo, unde puterea mistuirii e în decădintă, precum d. e. în toate boțele acute său în morburile de friguri. În specie întrebuințăm apa din orzul fert, ca un mijloc mucilaginos în contra tusei, regușelei, diarrhoei (scursore); tot în felul acesta se întrebuințază și urezul, ovesul și cucuruzul.

Făina de grâu în lipsa amylului (intărelă) se poate întrebuința ca antidot la toate înforcările cu soda și sărurile metalice. Din tertițe se pot face scalde, precum și cataplasme în contra tuturor inflamațiunilor cronice.

Lângă cerealele acestea se mai pot alătură ca nutrimente amylul pur, aromatul, cari cu deosebire acest din urmă în medicina veche erau un fel de panegiric pentru toate corpurile decădute și slăbite în urma morburilor cronice. Astăzi totă valoarea lor se reduce la aceea, ce scim deja despre amyl, că nutresc în câta mestecat în o supă puternică seu lapte. Tot aceea putem afirmă și despre gumi arabic, de carele astăzi se folosesc mai mult cofetarii.

Despre zachar nu voim a perde cuvinte multe, deoarece valoarea sa ca nutriment o cunoșcem pre bine din cele espuse pân'acuma. În medicină se dă sub orice formă la toate catarrhele de gât, gură, plumăni; așa e el și un purgativ ușor. În contra beției de multe ori un păhar de apă cu zachar face minuni, delăturând

ameteļa și influința alcoholică. Zacharul de lapte se adaugă laptelui de vacă pentru toți acei sugători, ce sînt necesități de a-și căuta hrana maternă în alt surogat.

Despre mană amintim numai că are putere mare purgativă. Asupra mierei putem afirma cele șise despre zachar.*

Dr. Ioan Moga.

Studii limbistice.

— O sută de etimologii revindecate. —

(Urmare.)

25) *Brîndza, Brînza*. În graiul bănățenesc se respunde brîndza. Acest cuvînt înseamnă: caș de lapte de ôie tăiat și sărat, dar și lapte de vacă inchiegat și străcurat; caseus salsus lat., fromage fr., Käse germ.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 28 deduce cuvîntul românesc din elemente slave, provocînd la pol. „bryndza“, boem. „brindza“ neosl. „brinzovec“, combinînd și pe magiarul „bronză“ și „brinza“. Mai de parte spune Cihac, cumcă după împărtășirile dlui Schuhardt în dialectul de Roma sună acest cuvînt „sbrinzo“ și înseamnă brînză de Elveția, adecă de Brienne (Brienza). Tot dl Cihac împărtășește, cumcă Diefenbach: Zeitschrift XI p. 288 pune în raport acest cuvînt cu „biest-milch“ germ., care înseamnă: curasta. În capît adaugă dl Cihac: cumcă cuvîntul remăne de origină întunecată.

Noi dăm cu socotela, cumcă acest cuvînt este urdit din limba romană rustică și înseamnă „lapte inchiegat“ ori „caș tiner“. În Olivieri: Vozionario genovese-italiano, Genova 1851 pag. 354 aflăm verbul „prende“ pentru: ~~rappigliare~~, far sodo il corpore liquido, rasodare, coagulare (inchiegă) ital., apoi aflăm „prescimseua“ pentru: latte rapreso ital., va se dîcă pentru lapte inchiegat, în urmă aflăm: „pres“ pentru presame (chiag) ital., érá pe pag. 353 stă „preiz“ pentru lapte inchiegat.

Tôte aceste din urmă derivéză, precum vedem dela verbul „prende“ care înseamnă: a inchiegă, în acest dialect. Tot în acest dialect, pe pag. 411 aflăm „sbrins“ pentru: sorta di cacao tenero ital., adecă: un fel de caș tiner. În Toni: Vocabolario bolognese-ital., Bologna 1850 pag. 315 stă „preisa“ pentru rassodamento (întărire), coagulamento (inchiegare). În Azzi: Vocabolario ferrarese-ital., Ferrara 1857 se află „sbrinz“ pentru: spezia di formagio ital., va se dîcă: o specie de brînză. În Rosa: Dialetti di Bergamo e Brescia, Bergamo 1857 pag. 62 stă „sbrinza“ pentru: cacao tenero ital., adecă: pentru caș tiner. În Hecart: Dictionnaire rouchi-français, Valenciennes 1834 vine înainte „pris“ derivat dela verbul „prente“ pentru: prendre fr. În Couzinié: Dictionnaire romano-castrese, Castres 1850 pag. 422 aflăm „prezou“ și „prezura“ pentru inchiegare de lapte, care derivă dela verbul „prene“ pentru: prendre fr. În Beronie: Dictionnaire bas-limousin pag. 223 aflăm „prezou“ și „prandzas“ pentru: chiag. În Angeli: Vocabolario veronese-italiano, Verona 1821 cuvîntul „cagio“ (caș) înseamnă: chiag. Cuvîntul „prendere“ ital. și „prendre“ fr., încă înseamnă și: inchiegă. Litera „s“ din „sbrinza“ în dialectul dela Roma, și în alte dialecte italiice, nu este urdit din „ex“ latinesc, ci este protese, adecă este adaus numai pentru buna su-

nare. Despre atare „s“ protetic în limba toscană adeverește și Banfi: Vocabolario milanese-italiano, Milano 1852 pag. X.

Deci se adeverește, cumcă cuvîntul „brîndza“ (în Bănat se respunde „brîndza“ nu „brînza“) este urdit din o formă rustică „prendia“ care derivéză din „prendere“ (prinde) și înseamnă „chiag“ și „lapte inchiegat“, ori „caș tiner“, precum în tôte formațiunile dialectelor italiice și frânce. Din „prendia“ apoi prin strămutarea lui „p“ în „b“ s'a făcut „brîndia“. Slovenesc nu pôte fi acest cuvînt, de ôrece tôte limbele slave au în graiul lor comun cuvîntul „sir“ și „ser“ pentru „brîndza“, érá cuvîntul „brîndza“ stă în acele limbi izolat și puțin usuat, mărturisind astfel de provenința sa străină, unde colo limba română nu are alt cuvînt pentru „brîndza“.

Din acest cuvînt se vede însemnătatea păstoririi române, începînd din Galiția (încă în al XV seclu în flóre), după Maciejowsky, precum mai sus arătarăm, până în Grecia, și până la „Marea Adria“. În anul 1869 întrebînd eu pe un „Mocan“ pécurar din părțile Hațegului (venit cu oile la pășune în „Pesac“ lângă Vêrșet) mi-a respuns: că înainte cu ani au mênat ei oile spre pășune peste România și Dobruția până la Marea Adria.

26) *Necaz*. Cu definițiunea acestui cuvînt încă s'a făcut abus, dându-i înțelesuri diferite, ba ce este mai mult punînd înțelesurile derivate secundarie, în locul înțelesului primar. Cuvîntul „necaz“ înseamnă: a) în înțeles primar: supérare sufletéscă, cas trist, ciudă; moestitia, casus tristis, iracundia lat.; affliction, cas triste, chagrin fr.; Betrübniß, trauriger Fall, Aerger germ., b) în înțelesul derivat, secundar, figurat: durere, amărăciune, vecsațiune, calamitate, pês, tortură; dölör, amarities, gravamen, calamitas, tortura lat.; douleur, amartume, calamité, pression, torture fr.; Schmerz, Bitterkeit, Beschwerde, Unglück, Kreuz, Qual germ. De exemplu: aș vêrsă necazul înimei; a avé necaz pe cineva; cu necazul cel mare se fac lucruri mari; a face necaz cuiiva; a păți necazuri dela care nu așteți nici un necaz; fără necaz nu e plăcere; în mari necazuri nasce muierea (Dict. acad. glos. p. 408).

Dl Miklosich: Lexicon paleoslovenico-graeco-latinum, Vindobonae 1862—1865 pag. 404 dá cuvîntului românesc „necaz“ înțelesul de: tribulatio (Aengstigung, Trübsal germ.) lat., și apoi îl deduce nu dela substantivul paleoslovenic „nakazŭ“ care înseamnă: institutio lat., ci dela verbul „nakazati“ care înseamnă: instituire, monere, instruere, edocere, educere lat. Dl Miklosich spune mai de parte în Lexiconul seu, cumcă „nakazati“ ar înseamnă și: castigare lat., dar acésta însemnare a dlui Miklosich nu se pôte justifică chiar nici în înțelesul cuvîntului neogrecesc *σωφρονίζειν*, cu care traduce dl Miklosich. Drept aceste absolut nu se pôte derivă cuvîntul nostru „necaz“ din limba paleoslovenică, căci acésta derivațiune nu o concede semnificațiunea, înțelesul logic al cuvîntului.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 207 urmînd lui Miklosich derivéză și el cuvîntul „necaz“ din vechislovenescul „nakazati“, aducînd în combinațiune și pe „pricz“ și „priczesc“, cari nu se au folosit nici odată în graiul poporului românesc, și ca atari nu au loc în dicționar. Dar precum „pricz“ așa și boem. „nakaz“ derivéză dela „kazati“ = a spune, a vorbi, a predică, și nu au nimic comun cu „necazu“-l românesc. Dicționarul Academiei române de Laurian și Massim, Bucuresci 1871 pune cuvîntul „necaz“ între cuvintele străine din glosariu.

Decă cuvîntul românesc nu pôte proveni, precum voiesce Miklosich și Cihac din rădăcini slave, atunci trebuie să ne ingrigim pentru o alta etimologie. Noi am

* Erori de tipariu în nr. 10: pag. 112, colona II, șirul 34, în loc de 63 = 63; pe pag. 114, linia 13 în loc de podul = pondul; aceeaș pagină, colona II din jos în sus linia 17 în loc de antiseptice = antiseptice.

aflat in Monti : Vocabolario dei dialetti di Como, Milano 1845 pag. 394 „gnehisia“ care se raspunde „nĕchizia“ pentru : fastidiosagine del animo, malinconia (supĕrare sufletĕscă, melancolie) ital. Tot odată indrumĕză Monti și la „gncadaa“ dela pag. 102 unde „gnech“ insĕmnă : melancolic, supĕrat și trist, ĕră „gncadaa“ insĕmnă : lăngedire și slăbiciune. Monti la locul din urmă aduce in combinațiune și pe bretonicul „nechuz“ care insĕmnă : melancolie. In Monti : Vocabolario della Gallia cisalpina e celtico, Milano 1856 pag. 47 aflăm „gnech“ cu asemene înțeles. In Rosa : Dialetti e costumi di Bergamo e Brescia, Bergamo 1857 pag. 36 stă „gnech“ pentru : adirato (mănios) și „stizzoso“ (supĕrat, mănios) ital. In Biundi : Dizionario siciliano-italiano, Palermo 1857 pag. 258 aflăm „ncazzarisi“ pentru : adontarsi (a se vătĕmă) ital. ĕră „ncazzat“ pentru : adontato (supĕrat, vătĕmat) ital., apoi „ncazzuliri“ pentru : intristare. Tot in Biundi pag. 264 stă „necca“ pentru : ură, ciudă și rāncōre, apoi pag. 271 „nicheja“ pentru : injuria, dispetto (injuria și dispreț) ital., ĕră „nichĕari“ pentru : adirarsi (a se mănĕiă) și „nichius“ pentru : noioso, molesto (supĕrat, asuprit) ital. Dar cuvĕntul romănesc „necaz“ pōte proveni și din italianescul „ricadia“ care insĕmnă : intristare, supĕrare, Kummer, Ungemach germ., prin strămutarea lui „r“ in „n“. Din tōte aceste se documentĕză, cumcă cuvĕntul romănesc „necaz“ nu numai de după înțelesul logic, ci și de după tōte regulele fonologice și morfologice se pōte derivă din cuvintele citate a dialectelor italienești.

Deci se adevĕresce, cumcă și acest cuvĕnt trebuie sĕ fie de o străveche origină, urđit din limba romană rustică.

27) *Lăcom, lăcomie.* Cuvĕntul lăcom de după înțelesul seu primariu insĕmnă : avidus, cupidus, vorax lat., avide, cupide, gourmand fr., gierig, begierig, gefrässig, germ., d. e. a mănćă lăcom, lăcomesce la mănćare, la bucate, ca și când nu ar măi fi mănćat nimic. Ēră in înțelesul derivat insĕmnă : habendi cupidus lat., hab-süchtig germ., d. e. lăcom la bani, la avere.

Dl Miklosich : Lexicon palaeoslovenico-graeco-latino, Vindobonae 1862—65 pag. 331 d. duce acest cuvĕnt dela paleoslovenicul „lakomŭ“, care insĕmnă : cupidus, avidus, avarus lat., combinând și pe neoslovenicul „lakom“, pe bulg. „lakom“, boem. și pol. „lakom“ și „lakomy“, sĕrb. „lakom“, cari tōte in înțeles primariu au semnificațiunea de : avarus lat., avere fr., geizig germ., și numai in formele derivate a cuvintelor iau înțelesul și de : avidus lat., avide fr., gierig germ.; rusesce „lakomiti“ (nu are „lakom“) insĕmnă : vernaschen germ. Dl Miklosich aduce in combinațiune și pe albanesul „lachimus“ avarus lat., precum și pe magiarul „lakoma“ convivium latinesce. După Lexiconul paleoslovenic a dlui Miklosich, se vede, cumcă „lakom“ paleoslovenic ar avĕ rădĕcina sa in verbul „lakati“, care are înțelesul de : esurare lat., adevă : a avĕ fōme. E de insĕmnat, cumcă cuvĕntul romănesc nu are înțelesul de „avarus“ lat., al limbelor slave.

Dl Cihac : Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 163 urmând lui Miklosich, derivĕză și el cuvĕntul romăn din elemente slave. Dicționarul Academiei romăne de Laurian și Massim, Bucuresci 1871 pune cuvĕntul „lăcom“ între cuvintele răine din glosariu. Dar cu provocare la Dicționarul de Buda din 1825 spune, cumcă cuvĕntul romănesc ar fi afine cu italianescul „leccone“ (glutone, geirässig germ.) și „leccume“ (bucată dulce, Leckerbissen germ.), va sĕ dică : Dicționarul Academiei nu a făcut nici un paș mai mult inainte de cât dicționarul din Buda din 1825.

Noi socotim, cumcă acest cuvĕnt provine din limba romană rustică, de ore ce il aflăm și in dialectele

limbelor romane. Anume in Biundi : Dizionario siciliano-italiano, Palermo 1857 pag. 200 aflăm „leccumia“ pentru : leccornia, leccone, cosa appetitosa ital. „Leccornia“ ital. insĕmnă : friandise, glotonerie fr., Näscherei, Fresserei germ., ĕră „leccone“ ital. insĕmnă : gloton, gourmand fr., Fresser, Leckermaul germ. In dialectul sicilian se află și adiectivul „liccu“ pentru : ghiotto, leccardo (gefrässig, naschhaft germ.) ital., precum și verbul „leccumari“ pentru : traine di qualche cosa profitto oltre il salario, lecceggiare, lambire (lingere). In Couziniĕ : Dictionnaire romano-castraise, Castres 1850 pag. 309 stă „lec“ cu înțelesul de : concupiscence d'un gourmand fr. In Monti : Vocabolario dei dialetti di Como, Milano 1845 pag. 130 aflăm „lucum“ pentru : leccone, delicato ital., și verbul „lucumă“ pentru : guardare con gola un cibo ital., adevă : a privi cu lăcomie o mănćare. Dar in pregiurul lui Como esistă încă și verbul „leca“ și substantivul „lĕch“ cu înțelesul de „leccare“ și „leccone“ ital. In Olivieri : Dizionario genovese-italiano Genova 1851 pag. 250 stă „leccu“ pentru : sapore buono, per lo piu dolce ital., adevă pentru : gust bun, mai vĕrtos dulce. In Burguy : Glossaire de la langue d'oïl, Berlin 1856 vine inainte „lecher“, „lecher“ și „lichier“ pentru : lécher fr., lecken germ., apoi „lecherie“ pentru : gourmandise, friandise fr. In Carisch : Wörterbuch der rhäto-romanischen Sprache, Chur 1848 pag. 82 aflăm „lichiar“ cu înțelesul de : leccare ital., lecken germ. Și in celelalte dialecte italiene încă vine inainte cuvĕntul „lecco“ și „leccă“. Diez : Etymol. Wörterbuch der romanischen Sprachen, Bonn 1853 pag. 202 deduce cuvĕntul italianesc „leccare“ prov. „liquar“, „lichar“, franc. „lécher“, retorom. „lichiar“, catal. „llepar“ din limba germană, dela vechi-germănescul „lecchon“, vechisas. „liccon“, anglosas. „lician“ cu înțelesul de „lecken“ germ., adevă : a linge.

Dar acĕsta etimologie a dlui Diez e fără putință, pentru că cuvĕntul romănesc „lăcomi“ a cărui fundament zace încă in „leccare“ ital., precum vĕdurăm mai sus, protestĕză in contra acĕstei etimologii. Dar Diez singur spune cumcă cuvĕntul „leccator“ pentru „gulosus“ lat. vine inainte încă in al VI-le secl. la Isidor in glossele sale, și tot el Diez ne spune mai departe, cumcă in glossele lui Isidor abiă vine inainte vre-un cuvĕnt germăn. Drept acĕste, cuvĕntul romănesc „lăcom“, „lăcomie“, „lăcomi“ nu s'a putut urđi din „lakom“ al limbelor slave, fiind că acĕsta nu o concede înțelesul logic al cuvĕntului in limbele slave, unde „lakom“ are înțelesul primariu de „avarus“ lat., pe care înțeles nu-l cunōsce limba romănă, ĕră înțelesul derivat al limbelor slave, care se asemenĕză cu cel romănesc, se vede a fi intrat in limbele slave meridionale din limba romănă, ĕră in celelalte limbi slave din limba germană. Cuvĕntul romănesc „lăcom“ și „lăcomie“ corespund după regulele morfologiei și fonologiei, precum și a înțelesului logic pe deplin cu „leccumia“ din dialectul sicilian ; deci trebuie sĕ credem, cumcă la inceput a sunat „leacom“ de unde s'a făcut apoi „lăcom“ ca „vară“ pentru „vĕră“, „sară“ pentru „sĕră“ etc.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

SALON.

Din Bucovina.

Cernăuți 1 iunie.

(Teatrul român de diletanți; un compozitor român; Societatea filarmonică „Armonia“.)

Ne aflăm în sezonul, când totul părăsește orașul și se retrage la țară, spre a grăbi de agronomie. În orașe au rămas numai comerșanții și amployații, cari cu ințela lor obicnuită alergă în birourile și comptoariile lor. Ori ce petrecere a încetat și e de mirat, că teatrul român diletant mai joacă. Dară în capul lui se află dl Vasile Morariu, care cu energia lui a sciut să-l avente la o importanță, care nu poate să rămie fără înfrurire asupra mersului cultural al Românilor Bucovineni. Dl Morariu e inima teatrului. Dară se apropie și vëra, când ori ce reprezentanții vor trebui să înceze, și teatrul diletant are să fie închis, dar diletanții români nu s'or duce pe la băi séu să facă niște călătorii, ci vor urmă pacinic ocupațiunile lor de rând.

Și câți din dënșii nu s'au destins în cariera lor secundară? Să privim numai piesele reprezentate la 13 mai: „Remășagul“ și „Nunta țărănescă“. Acuma poate cronicarul să și critice, pe când mai nainte trebuia să încurageze. Dënșii într'adevër au devenit și ómeni publici, și ca atari s'au supus de bună voie criticei.

Musica în „Nunta țărănescă“ e compusă de dl Teodor cavalier de Flondor, capelmaistru al acestui teatru diletant. Auzind musica acësta, observi, că ea se inclină pe cãntece romãnesci și că-i armonisată într'un mod elegant și-i instrumentată cu o admirabilă iscusință. Află un talent espresiv musical și tinerëta dlui promite un frumos viitor. Dlui e abiă de 19 ani. Dară chiar impregiurarea asta invocă o considerare mai de aprópe a compoziției dsale.

Diferința în cugetările popórelor manifesteză și o diferință în datinele, usanțele și musica lor. Musica turcescă se diferă intru mult de cea spaniolă și germană, francesă și italiană séu magiară. A imită o ariă francesă séu italiană și a-i da un ton vaierător din musica română, nu face încă o musică română, de și află acel trist ton și elegic al ființei romãnesci. Și totuși compoziția asta, de și instrumentarea ei e mult artificiosă și armonia-i e elegantă, nu e română, ci ea se mișcă tot pe acelaș nivel ca cele sute de mii de cãntece romãnesci moderne. Asta-i greșela compoziției.

Inteligența română cu mintea ei vióie adopteză ușor și lute cãntecele de felul acesta ca adevërate romãnesci, și se intereseză fórtë puțin de provenința lor. Dară poporul român rămie străin de ele și le privește cu acea nepricepută admirație, cu care privește un deoman Romãnul cãntecele străine. Poporul român are o cãntă deosebită cãntăreță și mult desvoltată: dovedă sânt poesiiile poporale, cari au atras atãta admirație la străini, și cari nu se declamă de cătră săteni, ci se cãntă. Ele sânt niște cãntece poporale cu cele mai variate melodii și intonațiuni, cari se desting intru atãta prin tonul lor trist, și ce atãt de mult diferă de musicile celelalte ale popórelor europene. O arie străină deci colorată cu tonul cel trist al musicii române, rămie totuș străină ei și devine numai o pãdă în progresarea musicii române séu chiar ruinătoriu.

Prin o jucărie a sortii s'ar puté întemplă, ca ariile importate străine și romãnisate să înlãtureze cãntecele adevërate romãnesci, ce încă se află numai la țëranul român. Cultura cea jósă a țëranului român e mult favoritoare acestei impregiurări și importul dela o cultură mai inaintată aci e destul de ademenitor. De aceea trebuie să ne opunem numai de cât la generalizarea direcției sus arătate, ca în urmă să nu ne pomim cu totul instrãinați de ceea ce eră romãnesc prin inaintare în cultură și în musică.

Sântem departe de a paralísă prin obiecțiunile aceste meritele musicale ale tinerului nostru; dară chiar considerarea tinerëței lui să ne deie speranță, că musica română din Bucovina o să datorescă odată mult acestui compozitor tiner.

Ce privește însă piesele reprezentate: „Remășagul“ și „Nunta țărănescă“, trebuie să constatăm o progresare continuă a diletanților. Mai ales ca nimerite caractere ni se infățisau „țëranul bêtrân“, „Alec“, „Frunză“ și „Tinca“. Lipsiă și ici coela încă mult în reprezentarea caracterelor; dară avem de a face cu un teatru diletant, unde chiar dintr'un început din cauza lipsei unei bune regisări și a studiului dramatic nu pôte fi vorba de producțiuni artistice innalte. Și cu tóte acestea se manifestară pe scena din „Hôtel Moldavie“ nisce fenomene artistice, ce ar promite un viitor bun pentru infiintarea unui teatru român în Bucovina. Să privim numai caracterele reprezentate „țëranul bêtrân“, „Smărăndița“ și „Frunză“.

În decoman publicul din Bucovina, fără deosebire de confesiune și naționalități, e egal, aș puté dice apatic față de teatru. Dela infiintarea teatrului diletant român însă observăm o mare mișcare în societatea română din Cernăuți, ceea ce mai nainte nici nu se vedea. În societatea acësta se fac desbateri despre poesia și drama română, cum și despre musica română. Ea simte acú óre-și-care interes pentru literatura română, ce nu e fără interes pentru progresul nostru. Nu arare ori se aud acum cuvintele din gura damelor și damicelelor române: „Me duc la repetiție, n'am timp“, „Ai cetit piesa cea nouă teatrală de N. N.“ — Acesta-i un semn bun. Se formeză un public român pentru o viêtă publică artistică.

În luna lui april se desolvă comitetul teatral diletant și tot mobilierul și tótă garderoba teatrului trecu în proprietatea societății filarmonice române „Armonia“, care reintregindu-și comitetul seu, cu asta ocazie infiintă o secțiune anume pentru reprezentări teatrale. Acú nu mai esistă un comitet teatral diletant, ci societatea filarmonică „Armonia“ ca atare are să deie reprezentări teatrale în restimpuri anume precisate. Prin asta s'a asecurat reprezentărilor teatrale române esistința și viitorul. „Armonia“ a și infiintat cu astă ocaziune o secție de petrecere, numită „clubul de petrecere“, creând pentru membrii ei un centru de convenire și recreație.

Dionisiu O. Olinescu.

Despre Rosini.

În noua edițiune a operilor sale, Alesandru Dumas fiul povesteste următórea anecdotă asupra vestitului compozitor Rosini:

Intr'o ói, Rosini, eșind dintr'un salon, întelni în sală pe un tiner care intră. Tinerul, mare admirator al autorului operilor „Guillaume Tell“ și „Il Barbiere“, aflându-se în fața lui, de și nu-i vorbise nici odată, nu se putu opri d'a-i luă mâna și d'a o sărută. Eră din nêmul acelor entusiasti care tinde a dispore.

— Voiesc, — disse el mișcat, — să sărut mâna care a scris atâtea capete d'operă.

Rosini, mișcat și el, întrebă pe tinăr cum se numește și-l invită a veni să-l vedă. Acesta vine după câteva zile.

— Me stimezi pe atât cât spui? — îl întrebă Rosini.

— Puteți să ve indoți, maestro?

Și tinărul se pregătește a reincepe demonstrațiunile lui.

— Și esti musicant?

— Da, maestro.

— Și-ți place în adevăr muzica cea frumoasă?

— Da, maestro.

— Bine, vino la mine, am să-ți cânt o bucată din Mozart.

Și autorul lui „Barbiere” își pune tot geniul ca să facă pe admirator să simtă geniul lui Mozart. Nu cunosc nimic mai nobil și mai mișcător. Ecă cum oamenii superiori vorbesc de ceilalți, ceea ce nu-i împedecă, mai ales când sunt spirituali, cum eră Rosini, d'a pune la locul lor, în câteva cuvinte, pe confrății lor inferiori, nerespectoși, supărăcioși, ce sunt încungiurați d'o cătă sgomotósă și parasită și strigă și tipăresc și găsesc oameni ca să-i credă, că ei aduc lumii séu muzica, séu pictura, séu literatura viitorului.

Intr'o și un amic al lui Rosini intră la dēnsul și-l găsesce la pian:

— Cântai?

— Da.

— Ceva din muzica dtale?

— Nu.

— De cine?

— De Wagner.

Amicul se apropie și privesce partițiunea.

— Da partițiunea e pe dos, — dice el.

— Dar, — respunse Rosini, — am încercat pe partea cealaltă, dar nu merge.

Plecarea la vânătoare de tigri.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 261. —

Vânătoarea de tigri este sportul cel mai plăcut, dar totodată și cel mai periculos al indianilor. Acesta, precum arătă și ilustrațiunea noastră, se întreprinde cu niște pregătiri făcute cu multă solenitate.

Înainte merg elefanții, în spate cu turnul pentru pușcători; lângă elefanți pășesc niște servitori îmbrăcați în gală, ținând în mâni crengi mari de palmi; după ei urmăzeș escorta, parte călare, parte pe jos; în sfârșit vin gonacii și câinii de vânătoare.

La un punct hotărât escorta de gală se rentorce și numai gonacii și câinii trec înainte.

Ajunși la teritoriul destinat pentru vânătoare, câinii se lasă liberi și gonirea începe cu un vuet inspăimântător. Tigru alarmat din culcușul seu, în primul moment, începe instinctiv să fugă. Cercul se face din ce în ce mai îngust, sgomotul se apropie tot mai mult, nelinisea tigrului crește, mai apoi se 'nfuriéză, scote niște mugete grozave și prin acesta se tradéză.

La auđul mugetului gonacii fac sgomot și mai mare, ca să tulbure și mai mult tigrul; acesta fuge încă câteva minute, dar apoi stă locului, vedēndu-se față 'n față cu dușmanii.

Acesta e momentul decisiv. Vânătorul dibaciu atunci îl ia la țintă și-l dobóră.

Dar decă tigrul nu se rănesce mortal, pericolul devine cumplit. Atunci el sare spre vânător, și începe o luptă infricoșată. Și decă elefantul nu întrevine în favorul vânătorului, acesta de multe ori nu pōte scăpă.

I. H.

Literatura și arte.

Corneille romănesce. Vedem cu plăcere, că de câțva timp clasicii străini se traduc și în limba română și încă din ce în ce mai bine. Acesta pornire va contribui mult la răspândirea cunoștințelor estetice și astfel la poleirea gustului. De curēnd erăș a apărut o astfel de traducere la București: celebra tragedie în 5 acte și în versuri „Cidul” de Corneille, tradusă de dl Al. G. Drăghicescu asemenea în versuri. Ne rezervăm pentru alta ocaziune d'a aprețiă lucrarea acesta; de ocamdată felicităm pe dl traducător, pentru ideia ce-a avut de-a tălmăci publicului român acesta operă strălucită a nemuritorului autor dramatic frances.

„Pomăritul Rațional.” Sub acest titlu a apărut în Cernăuți de dl Grigoriu Halip, invēțator provisoriu la școla agronomică de acolo, un tractat practic pentru usul poporului, ilustrat cu multe stampe colorate și figuri. Acesta lucrare are de scop nu numai a înaintă instrucțiunea poporului, deprindēdu-l în cultura pomilor după un mod practic, ci ea pōte servi ca lectură atât școlarilor de ambele secese, cât și tinerimei care a terminat cursul școlar. Prețul pentru Austro-Ungaria 80 cr., pentru România doi lei.

Statistica din România. Primirăm dela oficiul central de statistică din București următoarele publicațiuni oficiale: Statistica comericiului exterior pe anii 1879. 1880 și 1881; statistica judiciară pe anii 1876 și 1877; statistica mișcării poporăciunii pe 1879.

Diare noue: „Revista armatei”, apare odată pe lună, în format 8-v, broșat, la București, redactată cu concursul corpului oficiresc. — „Curierul militar” la Craiova, de doue ori pe săptămână. — „Dunărea”, diar politic odată pe săptămână, la Brăila.

Musicalie nouă. La Taborszky și Parsch în Budapesta a apărut: „Fest-March” piesă de pian pentru patru mâni de Iosif Löw; prețul 1 fl.

C e e n o u ?

Regina Romăniei a primit pe timpul șederii sale în villa Spinola douē felicitări în versuri și dela Societatea Felibrige filiala Lanquedocului. Cea dintēe fu redigiată de dl Louis Roumieux în limba provençală și cea d'a doua de dl Albert Arnavielle în limba langvedociană. Maj. Sa a respuns prin o poesie în limba francesă. Societatea limbelor romane a oferit reginei titlul de membru onorar și publicațiunile filologice, făcute la Montpellier dela anul 1870. În numele reginei a mulțămît dna Olga Mavrogeni, damă de onōre a Maj. Sale. În fine adaugăm, că la aceste sērbări s'a raportat, cumcă dl Faņçois Vidal dela Academia din Aix-Provence a tradus în limba provençală „Cugetările unei regine” dimpreună cu „Pesterea Jalomitei” din cartea „Poveștile Peleşului” și alegoria „Puil” care s'a publicat și în fōia noastră. Raportul despre aceste povesti se 'ncheie cu următoarele cuvinte: „Decă ar fi trebuință d'o dovēdă nouă despre puritatea sângelui latin al fraților noștri din România, ar fi d'ajuns să ascultați povestile cari se repetă pe malurile Ronului și pe malurile Dunării”. Aici mai înregistrăm, că regina a primit o medalie din partea societății de încurăgiare la bine din Paris, ca una ce ajută, invēță și moraliséză pe supușii sei. Este cea d'antēiu suverană, care a fost astfel distinsă pentru binefacerile ei.

Hymen. Dl Ioan Groza cleric absolut al dieceei aradane, fiul dlui Ioan Groza proto-presbiterul Hălma-giului, la 7 iunie st. n. ș-a serbat cununia în Budapesta cu dșora Catinca Bancilla-Pușcariu, nepoța dlui Ioan cav. de Pușcariu jude la înalta curte din Budapesta. — Dl Pavel Ioanovicu, cetățean în suburbiul

Fabric al Timișorii, la 4 l. c. s'a cununat cu veduva dămnă Dragina Rugia.

Adunări învățătoresci. Adunarea generală a reuniunii învățătorilor români gr. c. din *giurul Gherlei* se va ține în anul acesta în Lăpușul unguresc la 20 și 21 iunie st. n., cu care ocaziune se va ține și esamenul public în școala principală de acolo. Intre agende vedem și alegerea a doi reprezentanți la adunarea generală a învățătorilor din Ungaria, care se va ține în Budapesta în luna lui august. Președintele reuniunii e Rds. D. canonic Mihaiu Șerban, secretar dl Ioan Hodo-rean. — Despărțământul *Oravița* al reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeș va ține adunarea sa generală în 24 iun. st. n. la Oravița, cu o programă interesantă; președintele despărțământului e dl învățător Iosif Novac, notar dl inv. George Dragoescu. — Reuniunea învățătorilor gr. c. din *archidiaconatul părților sătănărene*, obținând deja clausula de aprobare ministerială, Rds. D. archidiacon George Marchiș, ca președinte interimal, o convăcă la adunare constituantă pe 19 l. c. în Cărei. Cu asta ocaziune se va alege și un deputat, (ba dăra și doi,) pentru adunarea din Budapesta a învățătorilor din Ungaria.

„Furnica“, noua casă de economii din Făgăraș, despre care scrierăm în nr. trecut, a fost intimpinată cu căldură la înființarea sa. Resultatul subscripțiunii publice din 31 maiu la acțiunile acestei societăți este, că s'au subscris 325 acțiuni, prin urmare cu 25 mai multe decât câte trebuiau, deci se va face reducerea necesarie. Fiind deci capitalul social asigurat, comitetul (prin dl președinte Alesandru Micu și membrul Ioan Roman) convăcă adunarea generală constituantă a Societății pe 15 iunie în Făgăraș. Acest exemplu ar pute fi imitat și prin alte orașe, căci necesitatea se simte în genere.

Statua lui Stefan cel mare se va inaugura în ziua de 5/17 iunie cu mare solenitate la Iași. Un program special va anunța amenunțele inaugurării. Se țice, că comitetul dirigent ar fi decis să invite la inaugurare pe câte un țeran al comunelor pe unde Stefan cel mare a făcut resboiu. Vor asistă: Maj. Sa Regele, însoțit de cătră dl ministru Chiț și diferite delegațiuni din partea parlamentului, a universității și municipalității din Bucuresci.

Școala română de fete în Cluș. Comitetul reuniunii fondului pentru înființarea unei școle române de fetițe în Cluș adresă un apel, prin dl președinte Alesandru Bohățel și actuar dl dr. Grigorie Silași, cătră toții amicii culturii și în deosebi cătră publicul român, ca să contribuiească la realizarea ideii ce s'a propus numita reuniune. Tacsă de membru fondator este 100 fl., de membru ordinar 2 fl. pe an. Contribuirile sânt a se adresa la cassarul comitetului, dl Vasiliu S. Podoba în Cluș strada Cărbunilor nr. 6. O listă de subscriere se află depusă și în redacțiunea noastră, și vom înainta cu plăcere la destinațiunea lor sumele ce vor încurge.

Petreceri de veră. Reuniunea română de cântări din *Sibiu* arangăză astăzi sâmbătă în 9 iunie o petrecere însoțită de cântări și danț în pavilionul din Dumbrava orașului. — La *Făgăraș* s'a ținut în 29 maiu st. n. un maijal, care a reeșit bine; poliția a confiscat dela băeți stegulețele cu tricolor ardelenesc. — *Orchestra română din Blaș* va arangia în 10 iunie st. n., în podarea „Nisca“ o petrecere de veră, al cărei venit este destinat pentru plățirea instrumentelor. Orchestra se va prezenta cu acesta ocaziune în costume naționale și va executa câteva piese românesci.

Telegraf la Beiuș. În comitatul Bihării se vor construi mai multe linii telegrafice; una din aceste va conduce din Orade la Beiuș și mai departe. **Inființarea**

acestei linii telegrafice atărnă numai dela zelul de contribuire al comunelor prin cari are să trecă. Nu ne îndoim dară, că telegraful acesta se va face.

Generalul Tobia Ghergheli, unul din cei mai buni ostași ai României, a murit la Botoșani în luna trecută. Familia Ghergheli își trage originea din Ardeal dela Făgăraș, dintr'o familie nobilă română, care s'a primit diploma de nobilitate dela principele Ardealului Apafi. Repausatul s'a făcut studiile militare în școala de cadeți dela Potsdam în Prussia, și ca sublocotenent luă parte la redicarea fortificațiunilor urieșe dela Danzig. La 1858 se rentorșe în România, ca locotenent, și intră în armată, unde ajunse în timp scurt maior și ca atare ministru de resbel. El a fost ministru atât sub Cuza, cât și sub Carol; a făcut mult pentru organizarea armatei române și a pus temelă marinei române. În mormântarea lui s'a făcut cu mari onoruri militare. A lăsat un fiu, Ioan.

„Armonia“, societatea filarmonică română din Cernăuți, ni-a trimis raportul seu pe restimpul dela 1 octombre 1881 până la finele lui martie 1883. Acesta societate s'a înființat la 19 iulie 1881 și de atunci, precum s'a vădit din corespundințele noastre bucovinene, a făcut progres frumos. Actualmintre societatea are 6 membrii fundători, în fruntea căroră se află mult stimatul și iubitul arhiepiscop și mitropolit, Esc. Sa dr. Silvestru Morar Andrieviciu; 76 membrii spriginitori; 54 activi și 20 binefăcători. Comitetul Societății e compus din următorii domni: președinte Leon cav. de Goian, vice-președinte Ion Bumbac, secretariu Eugen Meședer, cassariu Nicolau Lomicovschi, controlor Zaharia Maeran, bibliotecar Victor Vasiloschi, econom Dimitrie Socolean, arangiați Alecu Iscescu, Vasile Morariu; membrii comitetului: Artemiu Berariu, Mihaiu Grigorovici, Nicolau Mișofanovici, dr. Ion cav. de Volcinschi.

Comóra țarilor. Dl Victor Tissot, în cartea sa „Rusia și Rusii“, descrie comorile și bogățiile adunate de secolu în palatul Kremlin, și care contribuie pentru o mare parte la strălucirea sârbărilor sacralului la Moseva: Poeții arabi, declară dl Tissot, n'au vădit nici odată, chiar la Khaliful Harun-al-Raschid, asemenea grămădire de safire, de diamante, de smarande, de pirosele. Tronul țarului Alecsis Mihailovici este împodobit cu 876 diamante și cu 1223 rubine. Tronul d'aur trimis lui Ivan IV de cătră șahul Persiei este constelat de 2000 pietre scumpe, și acela al țarului Boris Godunof, dar al unui alt suveran oriental, cu 2254 pietre scumpe. Coróna împărătesei Ana Ivanovna este o corónă de stele formată din 2500 diamante și d'o mulțime de rubine; cel mai mare este prețuit 60,000 ruble. Un sceptru d'aur al lui Vladimir Monomac împodobit cu 268 diamante, 300 rubine și 15 smarande. Și aceste căciuli cu fund d'aur ce s'ar crede d'o rouă de briliante, și aceste colane, aceste lanțuri din secolul XI-a, aceste dantele d'aur și de mărăgăritare, aceste caftane, aceste rochie de brocart căptușite cu purpură și cu blăni scumpe, te uimesc prin lucsul lor asiatic! Te-ai crede la marele mongol, seu în palatul acestor gnomi dela Rin care furaseră comóra Niebelungenilor. Ce putere uriașă trebuie pentru a rădică aceste canne, aceste păhare, aceste cupe d'aur masiv, innalte de șapte picioare și cântărind 25 oca! În aceste vase uriașe impregiurul căroră nisce bacante despletite esecutau hora vinului, țarii beau „acesta nectarică, delicioasă, priicoasă, cerescă, inveselitore, dumnețescă licore“, despre care vorbesce Rabelais.

Costumul femeilor. S'a deschis acum în Londra o expozițiune a vestmintelor, organizată de „Asociațiunea vestmântului rațional“, în filantropica speranță d'a provocă o revoluțiune în modul investmântării femeilor. „Rational dress association“ ar vră să facă o

